

Guía Docente				
Datos Identificativos				2022/23
Asignatura (*)	Linguaxes audiovisuais e educación artística	Código		652G01043
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descriptor				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Grao	2º cuatrimestre	Cuarto	Optativa	4.5
Idioma	Galego			
Modalidade docente	Presencial			
Prerrequisitos				
Departamento	Didácticas Específicas e Métodos de Investigación e Diagnóstico en Educación			
Coordinación	Capelo Álvarez, Silvia	Correo electrónico	silvia.capelo@udc.es	
Profesorado	Capelo Álvarez, Silvia	Correo electrónico	silvia.capelo@udc.es	
	Mesías Lema, José María		jose.mesias@udc.es	
Web	http://www.arte-facto.org/			
Descrición xeral	Neste módulo preténdese que o alumno adquira unha visión xeral do que supón o uso das novas ferramentas tecnolóxicas da información e comunicación na práctica educativa, achegándose ao seu uso e mellor aproveitamento.			
	En particular trataranse aqueles medios de maior proxección para o ensino das artes plásticas e visuais.			

Competencias do título	
Código	Competencias do título
A55	Saber utilizar o xogo como recurso didáctico, así como deseñar actividades de aprendizaxe baseadas en principios lúdicos.
A57	Analizar as linguaxes audiovisuais e as súas implicacións educativas.
A58	Promover a sensibilidade relativa á expresión plástica e á creación artística.
B1	Aprender a aprender.
B22	Creatividade ou capacidade para pensar as cousas desde diferentes perspectivas, ofrecendo novas solucións aos problemas.
B25	Utilización das TIC no ámbito de estudo e do contexto profesional.
C3	Utilizar as ferramentas básicas das tecnoloxías da información e as comunicacións (TIC) necesarias para o exercicio da súa profesión e para a aprendizaxe ao longo da súa vida.
C7	Asumir como profesional e cidadán a importancia da aprendizaxe ao longo da vida.
C8	Valorar a importancia que ten a investigación, a innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socioeconómico e cultural da sociedade.

Resultados da aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe		Competencias do título	
Saber utilizar o xogo como recurso didáctico, así como deseñar actividades de aprendizaxe baseadas en principios lúdicos.	A55		
Analizar as linguaxes audiovisuais e as súas implicacións educativas.	A57		
Promover a sensibilidade relativa á expresión plástica e á creación artística.	A58		
Aprender a aprender.		B1	
Desenvolver a creatividade ou capacidade para pensar as cousas desde diferentes perspectivas, ofrecendo novas solucións aos problemas.		B22	
Empregar as TIC no ámbito de estudo e do contexto profesional.		B25	
Empregar as ferramentas básicas das tecnoloxías da información e as comunicacións (TIC) necesarias para o exercicio da súa profesión e para a aprendizaxe ao longo da súa vida.			C3
Asumir como profesional e cidadán a importancia da aprendizaxe ao longo da vida.			C7
Valorar a importancia que ten a investigación, a innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socioeconómico e cultural da sociedade.			C8

Contidos	
Temas	Subtemas
BLOQUE I: INICIACIÓN A LINGUAXE AUDIOVISUAL DA IMAXE ESTÁTICA Á IMAXE EN MOVEMENTO	Concepto de linguaxe audiovisual. Gramática e semiótica do discurso audiovisual. Composición visual. Estratexias temporais, narrativas e espaciais da linguaxe visual. Elementos técnicos e prácticos da fotografía e o vídeo.
BLOQUE II: A LINGUAXE AUDIOVISUAL NO CURRÍCULO DA EDUCACIÓN ARTÍSTICA.	Presenza da linguaxe audiovisual no currículo de Infantil. Concepto posmoderno de Educación Artística e cultura visual na etapa de infantil. Manifestacións artísticas contemporáneas relacionadas coa linguaxe audiovisual: video-art e instalacións.
BLOQUE III: PROXECTOS AUDIOVISUAIS NA ETAPA DE ED. INFANTIL E EXPERIMENTACIÓN VISUAL	Metodoloxía de proxectos aplicados á etapa de infantil en torno á linguaxe audiovisual e investigación e experimentación persoal nos procesos de creación.

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias	Horas presenciais	Horas non presenciais / traballo autónomo	Horas totais
Obradoiro	A55 A57 A58 B1 B22 B25	17	52	69
Investigación (Proxecto de investigación)	B25 C3 C7 C8	13	12	25
Prácticas a través de TIC	A58 B1 B22 B25 C3	1	7.5	8.5
Atención personalizada		10	0	10

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Obradoiro	Obradoiros teórico-prácticos sobre os contidos técnicos da materia: fotografía e vídeo. Propostas individuais e grupais para a realización de proxectos audiovisuais.
Investigación (Proxecto de investigación)	Investigación sobre o videoarte na arte contemporánea e no ámbito escolar.
Prácticas a través de TIC	Prácticas para a mellora da creación audiovisual.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Prácticas a través de TIC Obradoiro Investigación (Proxecto de investigación)	Trato directo con cada alumno sobre as propostas particulares. Busca da dirección correcta. Traballo colaborativo.

Avaliación			
Metodoloxías	Competencias	Descrición	Cualificación
Prácticas a través de TIC	A58 B1 B22 B25 C3	Participación activa na experimentación proposta.	10
Obradoiro	A55 A57 A58 B1 B22 B25	Avaliación dos proxectos (puntualidade, adecuación ao encargo e creatividade) Avaliación da participación activa nas actividades propostas.	60

Investigación (Proxecto de investigación)	B25 C3 C7 C8	Adecuación ao tema da investigación, profundidade e claridade nos contidos e creatividade na exposición da mesma. Capacidade de traballar en conxunto obtendo resultados axeitados aos fines propostos.	30

Observacións avaliación

Asistencia necesaria e imprescindible. O alumno non presencial terá dereito a exame teórico-práctico sobre a bibliografía. Para o alumnado con matrícula a tempo parcial recoñecida, flexibilizaranse os criterios de asistencia en función da situación acreditada; en calquera caso, as probas de avaliación serán as mesmas.

Para aprobar a materia será preciso a entrega de tódolos proxectos así como a participación nas diferentes dinámicas de laboratorio. (Tendo en conta os casos anteriormente citados).

Para o alumnado con dispensa académica, os traballos serán adaptados para poder ser resoltos individualmente.

Plaxio: aplícase o artigo 14.4 das Normas de avaliación, revisión e reclamación das cualificacións dos estudos de grao e mestrado universitario

Fontes de información

Bibliografía básica	- ACASO, MARÍA (2006). EL LENGUAJE VISUAL. BARCELONA: PAIDÓS - AUMONT, J. BERGALA, A. MARIE, M. VERNET, M. (1983). ESTÉTICA DEL CINE. ESPACIO FÍLMICO, MONTAJE, NARRACIÓN, LENGUAJE. BARCELONA: PAIDÓS - BARTHES, ROLAND (1990). LA CÁMARA LÚCIDA. NOTA SOBRE LA FOTOGRAFÍA. BARCELONA: PAIDÓS - BERGER, JOHN (2001). MIRAR. BARCELONA: GUSTAVO GILI - BLOCK, BRUCE (2008). NARRATIVA VISUAL: CREACIÓN DE ESTRUCTURAS VISUALES PARA CINE, VIDEO Y MEDIOS DIGITALES. BARCELONA: OMEGA - BUSTMANTE, ENRIQUE (2002). COMUNICACIÓN Y CULTURA EN LA ERA DIGITAL. BARCELONA: GEDISA - COSTA, JOAN (2008). LA FORMA DE LAS IDEAS. BARCELONA: COSTA PUNTO - ENCINAS, JOSÉ ÁNGEL (1998). LENGUAJE AUDIOVISUAL. MADRID: AKAL - ESCAÑO, CARLOS (2003). LÁGRIMAS EN LA LLUVIA: EDUCACIÓN ARTÍSTICA Y POSMODERNISMO. MADRID: PRENTICE HALL - KRAUSS, ROSALIND (1990). LO FOTOGRÁFICO: POR UNA TEORÍA DE LOS DESPLAZAMIENTOS. BARCELONA: GUSTAVO GILI - MEYEROWITZ, J. (2018). ¡Mirar!. BARCELONA: GUSTAVO GILI - SEDEÑO VALDELLÓS, ANA (2011). HISTORIA Y ESTÉTICA DEL VIDEOARTE EN ESPAÑA. ZAMORA: COMUNICACIÓN SOCIAL EDICIONES Y PUBLICACIONES - SHORT, MARIA (2013). CONTEXTO Y NARRACIÓN EN FOTOGRAFÍA. BARCELONA: GUSTAVO GILI - TISSERON, SERGE (2000). EL MISTERIO DE LA CÁMARA LÚCIDA. FOTOGRAFÍA E INCONSCIENTE. SALAMANCA: EDICIONES UNIVERSIDAD DE SALAMANCA - VILARIÑO, MANUEL (ED.) (1995). A FOTOGRAFÍA NA ARTE CONTEMPORÁNEA. A CORUÑA: CGAI - WALKER, JOHN E CHAPLIN, SARAH (2002). UNA INTRODUCCIÓN A LA CULTURA VISUAL. BARCELONA: OCTAEDRO-EUB
Bibliografía complementaria	

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Materias que continúan o temario

Observacións
Débese facer un uso sostible dos recursos e a prevención de impactos negativos sobre o medio natural. Débese ter en conta a importancia dos principios éticos relacionados cos valores da sosenibiliade nos comportamentos persoais e profesionais.

(*)A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías